

Zadeva C-33/23

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

24. januar 2023

Predložitveno sodišče:

Landesgericht Korneuburg (Avstrija)

Datum predložitvene odločbe:

24. januar 2023

Pritožnica:

AA AG

Nasprotna stranka v pritožbenem postopku:

VM

AG GmbH

[...] (ni prevedeno)

REPUBLIKA AVSTRIJA

LANDESGERICHT KORNEUBURG (DEŽELNO SODIŠČE V
KORNEUBURGU, AVSTRIJA)

SKLEP

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu) kot pritožbeno sodišče je [...] (ni prevedeno) v zadevah

[A] tožeče stranke V***** M***** [...] (ni prevedeno) ¹ [...] (ni prevedeno) proti toženi stranki A***** A***** AG [...] (ni prevedeno) zaradi zneska v višini **250 EUR** skupaj z obrestmi in stroški (**22 R 224/22d**);

¹ [...] (ni prevedeno)

[B] tožeče stranke **A***** G***** GmbH** [...] (ni prevedeno) proti toženi stranki **A***** A***** AG**, [...] (ni prevedeno) zaradi zneska v višini **800 EUR** skupaj z obrestmi in stroški (**22 R 10/23k**);

v okviru postopka v zvezi s pritožbo, ki jo je vsaka od toženih strank vložila zoper sodbi **Bezirksgericht Schwechat** (okrožno sodišče v Schwechatu)

[A] z dne 1. septembra 2022, 24 C 203/22s-7, in

[B] z dne 26. oktobra 2022, 27 C 174/22y-9,

na obravnavi brez navzočnosti javnosti sprejelo sklep:

[I.] [...] (ni prevedeno) [Povezanost nacionalnih postopkov]

[II.] Sodišču Evropske unije se na podlagi člena 267 PDEU v **predhodno odločanje** predložita ti vprašanji:

[1] „Ali je treba člen 3(1)(a) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (Uredba o pravicah letalskih potnikov) v povezavi s Sporazumom med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o zračnem prometu (Sporazum) z dne 21. junija 1999, kakor je bil spremenjen s Sklepom št. 2/2010 Odbora Skupnosti in Švice za zračni promet z dne 26. novembra 2010 razlagati tako, da letalska povezava, sestavljena iz dveh letov z odhodom na ozemlju Švicarske konfederacije, vmesnim postankom na ozemlju države članice in končnim namembnim krajem na ozemlju tretje države (pri čemer je dejanski letalski prevoznik poleg tega podjetje Skupnosti), spada na področje uporabe Uredbe o pravicah letalskih potnikov?

[2] „Ali je treba člen 3(1)(b) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (Uredba o pravicah letalskih potnikov) v povezavi s Sporazumom med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o zračnem prometu (Sporazum) z dne 21. junija 1999, kakor je bil spremenjen s Sklepom št. 2/2010 Odbora Skupnosti in Švice za zračni promet z dne 26. novembra 2010 razlagati tako, da letalska povezava, sestavljena iz dveh letov z odhodom na ozemlju tretje države, vmesnim postankom na ozemlju države članice in končnim namembnim krajem na ozemlju Švicarske konfederacije, pri čemer je dejanski letalski prevoznik podjetje Skupnosti, spada na področje uporabe Uredbe o pravicah letalskih potnikov?

[III.] [...] (ni prevedeno) [Prekinitev postopka]

OBRAZLOŽITEV

[I.] [...] (ni prevedeno) [Sklic na nacionalno zakonodajo]

[II.] Predlog za sprejetje predhodne odločbe:

[A] **22 R 224/22d**

Dejansko stanje:

Tožeča stranka je imela potrjeno enotno rezervacijo za let OS 774 iz Beograda (Srbija) na Dunaj (Avstrija) in let OS 575 z Dunaja v Ženevo (Švica), ki ju je tožena stranka morala opraviti 30. julija 2020.

Let OS 774 iz Beograda na Dunaj je bil opravljen. Let OS 575 z Dunaja v Ženevo je bil odpovedan in tožeča stranka je bila o tem obveščena manj kot sedem dni vnaprej. Nadomestnega prevoza ni bilo. Zračna razdalja med Beogradom in Ženevo ne presega 1500 kilometrov.

Tožeča stranka je z dopisom z dne 20. julija 2020 od tožene stranke zahtevala plačilo odškodnine v višini 250 EUR in določila rok za plačilo do 3. 8. 2020.

Postopek v glavni stvari:

Tožeča stranka je zahtevala odškodnino na podlagi člena 5(1)(c) v povezavi s členom 7(1)(a) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 (Uredba o pravicah letalskih potnikov) v višini 250 EUR skupaj z obrestmi in trdila, da se Uredba o pravicah letalskih potnikov uporablja za zadevno letalsko povezavo.

Tožena stranka je tožbenemu zahtevku ugovarjala in predlagala zavrnitev tožbe, pri čemer je trdila, da potnik ni vstopil na letalo na letališču na ozemlju države članice, za katero se uporabljajo določbe Pogodbe. Prav tako naj končni namembni kraj ne bi bil na letališču Evropske unije. Ker se Uredba o pravicah letalskih potnikov ne uporablja, naj potnik ne bi bil upravičen do odškodnine.

Sodišče prve stopnje je z **izpodbijano sodbo** toženi stranki naložilo plačilo zneska v višini 250 EUR skupaj z obrestmi ter povračilo stroškov postopka. S pravnega vidika je na začetku navedena dejstva primera – nekatera so bila nesporna, nekatera pa po nacionalnem procesnem pravu (člen 501(1) zakonika o civilnem postopku) niso bila izpodbijana – povzelo tako, da naj bi se na podlagi Sporazuma med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o zračnem prometu (Sporazum) z dne 21. junija 1999, kakor je bil spremenjen s Sklepom št. 1/2006 Odbora Skupnosti in Švice za zračni promet z dne 18. oktobra 2006 (formalno spremenjenim s Sklepom št. 2/2020 z dne 26. novembra 2020), Uredba o pravicah letalskih potnikov uporabljala tudi za zadevno letalsko povezavo. Tožena stranka naj ne bi predložila argumentov v zvezi z obstojem izjemnih okoliščin ali

sprejetjem razumnih ukrepov. Tožeča stranka naj bi bila torej upravičena do odškodnine v zahtevanem obsegu.

Tožena stranka je zoper to sodbo vložila **pritožbo** zaradi napačne pravne presoje, s katero predlaga, naj se izpodbijana sodba spremeni tako, da se jo v celoti zavrne; podredno predlaga razveljavitev.

Tožeča stranka predlaga, naj se pritožbi ne ugodi.

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu) kot pritožbeno sodišče odloča na drugi in zadnji stopnji o zahtevku tožeče stranke.

[B] 22 R 10/23k

Dejansko stanje:

Potnika L***** N***** in S***** C***** sta imela potrjeno enotno rezervacijo za let OS 568 iz Züricha (Švica) na Dunaj (Avstrija) in let OS 899 z Dunaja v Marakeš (Maroko), ki ju je tožena stranka morala opraviti 8. septembra 2019.

Let OS 568 iz Züricha na Dunaj je imel zamudo, zato sta potnika zamudila povezovalni let OS 899 in v končni namembni kraj Marakeš prispela z več kot triurno zamudo. Zračna razdalja med Zürichom in Marakešem presega razdaljo 1500 kilometrov (in ne presega razdalje 3500 kilometrov).

Potnika sta svoja odškodninska zahtevka v skladu s členom 7 Uredbe o pravicah letalskih potnikov (nazadnje prek družbe A***** Ltd) prenesla na tožečo stranko, ki je prenos sprejela.

Tožeča stranka je od tožene stranke neuspešno zahtevala plačilo odškodnine v skupni višini 800 EUR.

Postopek v glavni stvari:

Tožeča stranka je zahtevala odškodnino na podlagi člena 5(1)(c) v povezavi s členom 7(1)(b) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 (Uredba o pravicah letalskih potnikov) v skupni višini 800 EUR skupaj z obrestmi in trdila, da se Uredba o pravicah letalskih potnikov uporablja za zadevno letalsko povezavo.

Tožena stranka je tožbenemu zahtevku ugovarjala in predlagala zavrnitev tožbe, pri čemer je trdila, da potnika nista vstopila na letalo na letališču na ozemlju države članice, za katero se uporabljajo določbe Pogodbe. Prav tako naj končni namembni kraj ne bi bil na letališču Evropske unije. Ker se Uredba o pravicah letalskih potnikov ne uporablja, naj potnika ne bi bila upravičena do odškodnine.

Sodišče prve stopnje je z **izpodbijano sodbo** toženi stranki naložilo plačilo zneska v višini 800 EUR skupaj z obrestmi ter povračilo stroškov postopka. S pravnega vidika je na začetku navedena dejstva primera – nekatera so bila nesporna,

nekatera pa po nacionalnem procesnem pravu (člen 501(1) zakonika o civilnem postopku) niso bila izpodbijana – povzelo tako, da naj bi se na podlagi Sporazuma med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o zračnem prometu (Sporazum) z dne 21. junija 1999, kakor je bil spremenjen s Sklepom št. 1/2006 Odbora Skupnosti in Švice za zračni promet z dne 18. oktobra 2006 (formalno spremenjenim s Sklepom št. 2/2020 z dne 26. novembra 2020), Uredba o pravicah letalskih potnikov uporabljala tudi za zadevno letalsko povezavo. Tožena stranka naj ne bi predložila argumentov v zvezi z obstojem izjemnih okoliščin ali sprejetjem razumnih ukrepov. Tožeča stranka naj bi bila torej upravičena do odškodnine v zahtevanem obsegu.

Tožena stranka je zoper to sodbo vložila **pritožbo** zaradi napačne pravne presoje, s katero predlaga, naj se izpodbijana sodba spremeni tako, da se jo v celoti zavrne; podredno predlaga razveljavitev.

Tožeča stranka predlaga, naj se pritožbi ne ugoti.

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu) kot pritožbeno sodišče odloča na drugi in zadnji stopnji o zahtevku tožeče stranke.

Vprašani za predhodno odločanje:

[1] Glavni pogoj za upravičenost tožečih strank do odškodnine na podlagi člena 7(1)(a) Uredbe o pravicah letalskih potnikov je, da zadevne letalske povezave spadajo na področje uporabe Uredbe o pravicah letalskih potnikov.

[2] V skladu s členom 3(1) Uredbe o pravicah letalskih potnikov se Uredba uporablja za

(a) potnike, ki odhajajo z letališča na ozemlju države članice, za katero se Pogodba uporablja; ali

(b) potnike, ki odhajajo z letališča na ozemlju tretje države in so namenjeni na letališče na ozemlju države članice, za katero se Pogodba uporablja, razen če ti potniki prejmejo storitve ali odškodnino in pomoč v tej tretji državi, če je dejanski letalski prevoznik zadevnega leta iz Skupnosti.

[3] V obravnavanih zadevah niti kraj odhoda niti končni namembni kraj letalske povezave nista v državi članici Evropske unije; v primeru [A] je kraj odhoda na ozemlju tretje države in kraj prihoda na ozemlje Švicarske konfederacije; v primeru [B] je kraj odhoda na ozemlju Švicarske konfederacije in kraj prihoda na ozemlje tretje države.

To razumevanje temelji na prejšnji sodni praksi Sodišča Evropske unije, v skladu s katero let z enim ali več prestopi, ki je predmet ene same rezervacije, pomeni celoto za namene odškodninskih zahtevkov potnikov, določenih v Uredbi o pravicah letalskih potnikov, tako da je treba uporabo Uredbe o pravicah letalskih potnikov presojati ob upoštevanju izhodiščnega kraja odhoda in končnega

namembnega kraja leta (sodba Sodišča Evropske unije z dne 11. julija 2019, Ceske aerolinie, točka 16; sodba Sodišča Evropske unije z dne 12. novembra 2020, KLM Royal Dutch Airlines, C-367/20, točka 19; sodba Sodišča Evropske unije z dne 24. februarja 2022, Airhelp, C-451/20, točka 26; sodba Sodišča Evropske unije z dne 6. oktobra 2022, flightright GmbH, C-436/21, točka 23). Dejstvo, da je letališče vmesnega postanka na ozemlju države članice, ne pomeni, da se uporablja Uredba o pravicah letalskih potnikov (sodba Sodišča Evropske unije z dne 24. februarja 2022, Austrian Airlines, C-451/20, točka 41).

[4] Sporazum med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o zračnem prometu (Sporazum), sklenjen 21. junija 1999, določa pravila za pogodbenici na področju civilnega letalstva (člen 1 Sporazuma). V preambuli je navedeno, da si pogodbenici Sporazuma zaradi integriranega značaja mednarodnega civilnega letalstva želita uskladiti predpise o zračnem prometu znotraj Evrope.

V poglavju 1, člen 1(1), Sporazuma je cilj tega sporazuma opredeljen kot določitev pravil za pogodbenici na področju civilnega letalstva.

V skladu s členom 2 Sporazuma se določbe tega sporazuma in njegove priloge uporabljajo na področju zračnega prometa ali zadev, ki so neposredno povezane z zračnim prometom, kot so navedene v Prilogi tega sporazuma.

Člen 23(1) Sporazuma določa, da Sporazum ne posega v pravico pogodbenic, da ob izpolnjevanju načel o enakem obravnavanju in določb tega sporazuma enostransko spreminjata svojo zakonodajo na področju, ki ga ureja ta sporazum.

Člen 32 Sporazuma določa, da je priloga k temu sporazumu njegov sestavni del.

V Prilogi je navedeno, da kadar akti iz te priloge vsebujejo sklicevanje na države članice Evropske skupnosti ali zahtevo po povezavi s slednjo, se, za namen sporazuma, razume, da se sklicevanja enako nanašajo na Švico ali na zahtevo po povezavi s Švico.

S Sklepom št. 1/2006 Odbora Skupnosti in Švice za zračni promet z dne 18. oktobra 2006 (formalno spremenjenim s Sklepom št. 2/2020 z dne 26. novembra 2010) je bil Sporazum (med drugim) spremenjen tako, da je bila v točko 6 Priloge vključena Uredba o pravicah letalskih potnikov (ki je nadomestila Uredbo št. 295/91, ki je bila medtem razveljavljena).

Predložitevno sodišče se zato nagiba k stališču, da besedilo Sporazuma in cilj, ki je razviden iz njega, govorita v prid neomejeni uporabi Uredbe o pravicah letalskih potnikov tudi na ozemlju Švice.

[5] Nasprotno Zivilgericht des Kantons Basel-Stadt (civilno sodišče kantona Basel-mesto) ob sklicevanju na člen 15 Sporazuma, s katerim so letalskim prevoznikom Švice in Skupnosti dodeljene prometne pravice le za linije med Švico na eni strani in Evropsko unijo na drugi strani ter znotraj Evropske unije, meni, da se Uredba o pravicah letalskih potnikov uporablja le v tem obsegu

(odločbi z dne 11. marca 2011, V.2010.1734, in z dne 15. maja 2012, V.2012.213).

Vendar je treba po mnenju predložitvenega sodišča temu nasprotovati z dejstvom, da člen 15 Sporazuma o vzajemni dodelitvi prometnih pravic predstavlja le delni vidik celotnega sporazuma, ki nima nobene vidne povezave z dodelitvijo pravic potnikov.

[6] Bundesamt für Zivilluftfahrt (švicarski zvezni urad za civilno letalstvo, BAZL) pa očitno meni, da se Uredba o pravicah letalskih potnikov uporablja vsaj za vse lete iz Švice, ne glede na letalskega prevoznika (<www.bazl.admin.ch/bazl/de/home/gutzuwissen/fluggastrechte.html>). V obravnavani zadevi [A] bi torej to moralo veljati tudi za vse lete s končnim namembnim krajem v Švici, če so izpolnjeni drugi pogoji iz člena 3(1)(b) Uredbe o pravicah letalskih potnikov.

Vendar pa predložitveno sodišče izhaja iz tega, da:

- je dejanski letalski prevoznik za oba leta – tožena stranka – letalski prevoznik Skupnosti,
- je prejem odškodnine v tretji državi dejstvo, ki izničuje zahtevek in ki bi ga v skladu s splošnimi načeli moral potrditi in dokazati dejanski letalski prevoznik, ki je tožena stranka. Vendar tožena stranka v zvezi s tem ni predložila nobenih postopkovnih trditev.

[6] Tudi Bundesgerichtshof (nemško zvezno vrhovno sodišče, v nadaljevanju: BGH) je v svojih predlogih za sprejetje predhodne odločbe z dne 9. aprila 2013 (X ZR 105/12) in z dne 22. junija 2021 (X ZR 15/20) – ki sta obravnavala uporabo v skladu s členom 3(1)(a) Uredbe – menilo, da z razširitvijo Uredbe o pravicah letalskih potnikov na ozemlje Švice na podlagi Sporazuma spadajo na področje uporabe Uredbe tudi leti, ki se začnejo na ozemlju Švice in katerih cilj je v tretji državi.

BGH je v zvezi s tem navedlo, da je v prilogi k Sporazumu o zračnem prometu, ki jo je s Sklepom št. 2/2010 na novo sprejel Odbor za zračni promet, v drugi alineji določeno, da je treba pri pravnih aktih iz Priloge v njih vsebovano sklicevanje na države članice Evropske skupnosti ali Evropske unije za namen Sporazuma razumeti tako, da se nanaša tudi na Švico. Člen 3(1) Uredbe o pravicah letalskih potnikov naj bi bilo zato mogoče uporabljati tako, da so zahteve iz te uredbe izpolnjene, če je mesto odhoda ali – če je sedež letalskega prevoznika v Evropski uniji ali Švici – namembni kraj v Švici. Taka razlaga Sporazuma o zračnem prometu in Priloge naj ne bi bila samo v skladu z njegovim besedilom, ampak tudi s ciljem iz njegove preambule, da se z vključitvijo ozemlja Švice uskladijo predpisi o zračnem prometu v Evropi. V skladu s tem bi bilo treba letalskim prevoznikom v Švici omogočiti in jih zavezati, da opravljajo prevoze pod enakimi pogoji kot tisti iz držav članic Evropske unije. Potrošniki in stranke letalskih prevoznikov bi tako morali imeti v Švici enake standarde kakovosti in posledično

v Švici uveljavljati tudi enake pravice proti tem podjetjem kot v državah članicah Evropske unije, za letalske prevoznike pa bi morali veljati enaki pogoji konkurence. Če bi bilo treba Uredbo o pravicah letalskih potnikov uporabljati samo za potnike, ki z ozemlja Švice letijo na letališče na ozemlju države članice Evropske unije, bi bilo to težko združljivo z navedenim.

[a] Vendar je bil postopek predhodnega odločanja (C-259/13), uveden v okviru zadeve X ZR 105/12, izbrisan iz vpisnika Sodišča Evropske unije.

[b] Drugega tu obravnavanega vprašanja za predhodno odločanje v postopku predhodnega odločanja (C-436/21), ki je bil uveden v zvezi z zadevo X ZR 15/20, Sodišču Evropske unije zaradi odgovora na prvo vprašanje za predhodno odločanje ni bilo treba obravnavati.

[7] Iz vpisnika Sodišča Evropske unije je bil izbrisan tudi predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Amtsgericht Hannover (okrajno sodišče v Hannoveru, C-3/15) in ki se je nanašal na uporabo člena 3(1)(b) Uredbe o pravicah letalskih potnikov za letalsko povezavo iz tretje države v Švico.

[8] Pritožbeno sodišče za dokončno odločitev o pritožbah potrebuje odgovor na vprašanje za predhodno odločanje. Pritožbeno sodišče izhaja iz načela, da ne gre za „acte clair“.

Če Sodišče na vprašanji za predhodno odločanje odgovori pritrdilno, so odškodninski zahtevki zadevnih tožečih strank utemeljeni; pritožbama obeh toženih strank ne bi bilo treba ugoditi. Če Sodišče na vprašanji za predhodno odločanje odgovori nikalno, odškodninski zahtevki zadevnih tožečih strank niso utemeljeni; pritožbi vsake od toženih strank bi bilo treba ugoditi in prvostopenjske sodbe spremeniti tako, da se zahtevki zavrnejo. Odgovor na vprašanji za predhodno odločanje je torej potreben za odločitev predložitvenega sodišča.

[III.] [...] (ni prevedeno) [Sklic na nacionalno zakonodajo]

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu, Avstrija), [...]
(ni prevedeno)

Korneuburg, 24. januarja 2023

[...] (ni prevedeno)